

एतौ धनसंपहत्यागौ एकस्मिन्पुरुषेन संभवतः युगपत्तयोर्दत्तिर्न सिध्यति विरक्तेषु संपहासंभवात् ॥ ४५ ॥ अन्येषु त्यागासंभवमाह यदिदमिति तस्मादविरक्तत्वाद्वाज्ञो धनमेष्टव्यमेवेति भावः ॥ ४६ ॥ ननु किं पापमूलेन धनेन किंचित्मूलेन राज्येनेत्याशंक्याह नचेति अनापद्येव राज्ञो बहुकरादानं पापमूलं आपदितुं न तत्तथा भवति अतो न पापमूलं धनं नापितम्मूलं राज्यस्य हेयत्वं अपितु धर्महेतुत्वादवश्यं कर्तव्यत्वमेवे

नैतौ संभवतः राजन्कथंचिदपि पार्थिव ॥ न त्वरण्येषु पश्यामि धनवृद्धानं हं क्वचित् ॥ ४५ ॥ यदिदं दृश्यते वित्तं पृथिव्यामिह किंचन ॥ ममेदं स्यान्ममेदं स्यादित्येवं कांक्षते जनः ॥ ४६ ॥ न च राज्यसमो धर्मः कश्चिदस्ति परंतप ॥ धर्मः संशब्दितो राज्ञामापदर्थमतोन्यथा ॥ ४७ ॥ दानेन कर्मणा चान्येतपसान्येतपस्विनः ॥ बुद्ध्या दाक्ष्येण चैवान्ये विदंति धनसंचयान् ॥ ४८ ॥ अधनं दुर्बलं प्रादुर्धनेन बलवान्भवेत् ॥ सर्वधनवता प्राप्य सर्वतरतिकोशवान् ॥ ४९ ॥ कोशेन धर्मः कामश्च परलोकस्तथा ह्ययं ॥ तंच धर्मेण लिप्सेत नाधर्मेण कदाचन ॥ ५० ॥ इति श्रीमहाभारतेशतसाहस्र्यां संहितायां वैयासिक्यां शांतिपर्वणि राजधर्मानुशासनपर्वणि त्रिंशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १३० ॥ ॥ समाप्तं च राजधर्मानुशासनपर्व ॥ ॥ ॥ अथापद्धर्मपर्व

त्यर्थः ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥ इति श्रीमत्पद्मवाक्यप्रमाणमर्यादाधुरंधरचतुर्धरवंशावतंसश्रीगोविंदसूरिसूनोर्नीलकण्ठस्य कृतौ भारतभावं ० रा० त्रिंशदधिकशततमोऽध्यायः ॥ १३० ॥ ॥ ॥ ॥